

اصول حاکم بر قراردادها و معاملات شرکت‌های تابعه صنعت برق

مؤلفین:

رضا بهرامی

سعیده موفق

لهر راشدین

Rashtadin Publication

سرشناسه : بهرامی، رضا، ۱۳۵۵ -
 عنوان و نام : اصول حاکم بر قراردادها و معاملات دولتی شرکت های تابعه
 پدیدآور : صنعت برق
 مشخصات نشر : تهران : راشدین، ۱۳۹۴.
 مشخصات : ۴۹۳ ص.
 ظاهری
 شابک : 978-600-361-129-0
 وضعیت فهرست : فیپای مختصر
 نویسی
 یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل
 دسترسی است
 شناسه افزوده : موفق، سعیده، ۱۳۶۲ -
 شماره کتابشناسی : ۳۷۹۶۳۵۸
 ملی

■ انتشارات راشدین

■ عنوان کتاب: اصول حاکم بر قراردادها و معاملات شرکت های تابعه صنعت برق

■ مؤلفین: رضا بهرامی - سعیده موفق

■ نظارت کیفی: دکتر راهب عارفی میناآباد

■ نظارت فنی: محمد معین عارفی

■ صفحه آرا و طراح جلد: افسانه حسن بیگی

■ چاپ و صحافی: دی تاپ

■ نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۴

■ شمارگان: ۱۰۰۰

■ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۱-۱۲۹-۰

■ قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال

■ نشانی: میدان انقلاب - کارگر جنوبی - کوچه گشتاسب - پلاک ۴ واحد ۶

■ تلفن / نمابر: ۶۶۴۰۸۲۲۴ - ۶۶۱۲۳۴۴۹

■ پایگاه اینترنتی:

www.Rashedin.info
 Email: rashed1829@yahoo.com

■ پست الکترونیک:

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۷	.....سخنی درباره این پژوهش
۷	.....پیش درآمد
۱۹	.....فصل اول: کلیات و مفاهیم مبانی حقوق عمومی و قراردادهای دولتی
۲۰	.....مبحث نخست) اصول و مبانی بنیادین حقوق عمومی
۲۰	.....گفتار اول) بررسی جایگاه اصول حقوق عمومی
۲۰	.....بند اول) تعریف حقوق عمومی
۲۲	.....بند دوم) ویژگی اصول و مبانی حقوق عمومی
۲۴	.....گفتار دوم) بررسی مبانی و اصول حقوق عمومی
۲۴	.....بند اول) اصل حاکمیت قانون
۲۶	.....اول) فلسفه، بحث و تبیین مفهوم قانونمداری در قراردادهای دولتی
۲۸	.....دوم) اهداف و آتیه اندیشه حاکمیت قانون در قراردادهای دولت
۲۹	.....بند دوم) اقتدار دولت
۳۰	.....اول) رابطه اصل اقتدار و منفعت عمومی
۳۱	.....دوم) محدوده اصل اقتدار
۳۱	.....بند سوم) خدمت رسانی عمومی و منفعت عام
۳۴	.....اول) تعریف و جایگاه اصل خدمت رسانی
۳۸	.....دوم) اهم اصول حاکم بر انجام خدمات عمومی
۳۹	.....بند چهارم) اصل تداوم
۴۰	.....بند پنجم) آزادی همگانی
۴۱	.....اول) شناسایی و تضمین آزادی ها
۴۳	.....دوم) بررسی حدود آزادی در قراردادهای دولتی
۴۴	.....بند ششم) نظم عمومی و امنیت
۴۶	.....بند هفتم) مسوولیت و پاسخگویی
۴۹	.....مبحث دوم) دولت و قرارداد های منعقد
۴۹	.....گفتار اول) دولت
۵۰	.....بند اول) دولت و حدود آن
۵۴	.....بند دوم) اعمال حقوقی دولت در قالب شرکتهای دولتی
۵۶	.....گفتار دوم) قرارداد های دولتی
۵۷	.....بند اول) تعریف و ارکان قراردادهای دولتی
۶۶	.....بند دوم) انواع قراردادهای دولتی
۷۰	.....گفتار سوم) شرکت سهامی برق منطقه ای باختر و گونه شناسی قراردادها

۷۰.....	بند اول) تعریف شرکتهای دولتی.....
۷۳.....	بند دوم) تاریخچه صنعت برق در ایران.....
۷۵.....	بند سوم) گونه های قراردادهای شرکت برق منطقه ای باختر.....
۹۹.....	فصل دوم: جایگاه اصول حقوق عمومی پیش از انعقاد قراردادهای شرکت برق منطقه ای باختر.....
۱۰۰.....	مبحث اول) اصل حاکمیت قانون پیش از انعقاد قراردادهای شرکت برق.....
۱۰۳.....	گفتار اول) محل صدور مجوزات قانونی برای انعقاد قرارداد.....
۱۱۴.....	گفتار دوم) شکل ظاهری قانونی قرارداد های شرکت برق باختر.....
۱۱۹.....	گفتار سوم) بررسی قوانین و مقررات موضوعه پیش از انعقاد.....
۱۸۵.....	مبحث دوم) تحلیل و نقد اصل خدمات عمومی پیش از انعقاد.....
۱۸۷.....	گفتار اول) برآوردن نیازها.....
۱۸۹.....	گفتار دوم) اثر بخشی و کارآمدی دولت.....
۱۹۱.....	فصل سوم: اصول حقوق عمومی در انعقاد و اجرای قراردادهای شرکت برق منطقه ای باختر.....
۱۹۱.....	مبحث اول) بازتاب اصول حقوق عمومی در انعقاد قرارداد.....
۱۹۲.....	گفتار اول) اصل حاکمیت قانون در پیش شرط های قراردادی.....
۱۹۳.....	بند اول -الزام شرکت برق منطقه ای باختر در انعقاد قرارداد با برنده مناقصه (مزایده).....
۱۹۴.....	بند دوم) الزام شرکت برق منطقه ای باختر به رعایت شکل و شروط قراردادی.....
۲۰۰.....	گفتار دوم) اصل پاسخگویی در انعقاد قراردادهای شرکت برق منطقه ای باختر.....
۲۰۳.....	گفتار سوم) اصل حقها و آزادی همگانی در انعقاد.....
۲۰۵.....	بند اول) محدودیتهای عمده در قراردادهای دولتی.....
۲۱۲.....	مبحث دوم) اصول حقوق عمومی در اجرای قراردادهای شرکت برق منطقه ای باختر.....
۲۱۴.....	بند اول) تعهد پیمانکار به انجام تعهد.....
۲۱۶.....	بند دوم) اختیار دولت در تغییر قرارداد.....
۲۱۶.....	بند سوم) اختیار دولت در نظارت و هدایت.....
۲۲۴.....	بند چهارم) اختیار تعلیق موقت اجرای پیمان.....
۲۲۵.....	بند پنجم) حق افزایش یا کاهش جزئی میزان قرارداد.....
۲۲۵.....	بند ششم) انجام امانی کار.....
۲۲۶.....	بند هفتم) حق گسترش قلمرو نفوذ قرارداد به غیرمتعاقدين.....
۲۲۷.....	بند هشتم) قراردادهای دولتی واسناد مربوط به آن جزء اسناد رسمی است.....
۲۲۷.....	گفتار دوم) استخراج اصل رعایت نظم عمومی در اجرای قراردادهای شرکت برق باختر.....
۲۲۸.....	بند اول) قراردادهای مخالف قانون اساسی.....
۲۲۹.....	بند دوم) قراردادهای مخالف قوانین عادی.....
۲۳۱.....	گفتار سوم) تحلیل اصل تداوم و امنیت در اجرای قراردادهای دولتی شرکت برق باختر.....
۲۳۱.....	بند اول) تاخیر در انجام تعهد.....

۲۳۳	..... بند دوم) حق انتقال قرارداد به دیگری
۲۳۶	..... بند اول) انجام پرداخت بهای خدمات انجام شده
۲۳۸	..... بند دوم) حذف تعهدات قراردادی در صورت عدم تحویل کارگاه
۲۴۱	فصل چهارم: اصول حقوق عمومی پس از اجرای قراردادهای برق منطقه‌ای باختر و حل و فصل
۲۴۳	اختلافات.....
۲۴۳	..... مبحث اول) بررسی اصول حقوق عمومی پس از اجرای
۲۴۴	..... گفتار اول) اصل حاکمیت قانون در خاتمه قراردادهای شرکت برق منطقه ای باختر
۲۴۴	..... بند سوم) دوره تضمین
۲۴۵	..... بند چهارم) نحوه پرداخت
۲۴۶	..... بند پنجم) تضمین حسن انجام کار
۲۴۷	..... بند ششم) تضمین اجرای تعهدات
۲۴۷	..... بند هفتم) محل تحویل و تأدیه
۲۴۸	..... گفتار دوم) اصل اقتدار پس از اجرای قراردادهای شرکت برق منطقه ای باختر
۲۴۹	..... بند دوم-اجازه در نسخ یک جانبه قرارداد
۲۵۱	..... مبحث دوم) شیوه حل و فصل اختلافات در قراردادهای شرکت برق باختر
۲۵۲	..... گفتار اول) آئین حل و فصل اختلافات قراردادهای شرکت برق باختر
۲۵۳	..... گفتار دوم) روش های مواجهه و مدیریت اختلافات میان پیمانکار و کارفرما
۲۵۵	..... بند اول) تفسیر قرارداد
۲۵۶	..... بند دوم) نحوه تعیین صلاحیت دادگاه های داخلی
۲۵۷	..... نتیجه گیری
۲۷۱	..... پیوستها
۴۸۷	..... منابع و مآخذ

سخنی درباره این پژوهش

این پژوهش تحت عنوان بررسی اصول و مبانی حقوق عمومی در قراردادهای و معاملات دولتی به دنبال دستیابی به راهکارهای آرایه شده در این مبانی و کاربردی نمودن این مبانی در قراردادهای دولتی است و در این مسیر ناگزیر از بررسی قراردادهای دولتی و نحوه انعقاد، اجرا و خاتمه آنها و تشریح بازتاب هر یک از مبانی حقوق عمومی در هر یک از این مراحل بوده است، اجرای اصول حقوق عمومی در قراردادهای دولتی موضوع این پژوهش اصولاً به دنبال دستیابی به اهدافی است که اهم آنها عبارتند از شفاف سازی قراردادهای یک شرکت دولتی، کارآمدی قراردادهای یافتن راه های حمایت از پیمانکار بالقوه و ماهر، پاسخگویی، حمایت از کار ایرانی، سرعت بخشی در قراردادهای و مقابله با رانت و... براساس این پژوهش یک نظام سالم باید به دنبال اجرای اصول اساسی حقوق عمومی در قراردادهای خویش در هر یک از مراحل سه گانه انعقاد، اجرا و خاتمه باشد و بی توجهی به آنها باعث مشکلات زیادی در طرح های عمرانی دولتی می گردد. بر اساس این پژوهش در واقع تقویت شاخص های موسوم به مبانی در این کتاب منجر به تحکیم اصول حاکم بر قراردادهای و تنظیم احکام جاری در آنها می شود.

پیش درآمد

از مهمترین و ارزشمندترین دستاوردهای بشر در دو قرن گذشته کشف انرژی برق و نحوه استفاده از آن می باشد که نقش بی بدیل و اساسی در زندگی بشر امروز و آیندگان را عهده دار می باشد. به طوری که زندگی بدون این نیرو عملاً متعذر و دشوار (اگر نگوئیم غیر ممکن) خواهد بود. در جهت تحقق و پیشبرد همین اهداف و در راستای تولید و انتقال نیروی برق مطمئن و پایدار و به لحاظ ایجاد رفاه و آسایش حال شهروندان خصوصاً در دولت های شهروند مدار مطمئناً یکی از اصلی ترین وظایف و حجم گسترده ای از این اهداف از طرق انعقاد قرارداد های دولتی توسط دست اندرکاران این صنعت فراهم میگردد.

با عنایت به نقش این امر و توسعه اش در زندگی مردم و نسل های بعد از آن موقعیت های کافی برای این عرصه از صنعت میتواند نقش بسزایی در رشد و سپس توسعه امور کشور داشته باشد.

در این تحقیق بررسی تطبیقی مبانی و اصول حقوق عمومی در قراردادهای منعقد شرکت های دولتی برق منطقه ای بصورت خاص بررسی می گردد.

این شرکت ها به عنوان شرکتی صد در صد دولتی و وابسته به وزارت نیرو تامین و انتقال و در پی آن برنامه ریزی در زمینه طرح، توسعه و بهره برداری از خطوط برق در سطح فوق توزیع را عهده دار می باشند

در راستای نیل به این اهداف قراردادهای منعقد در واقع یکی از اصلی ترین ابزارهای این شرکت خواهد بود.

در قراردادهای خصوصی حقوق مدنی طرفین بدون توجه به موقعیت حقوقی و اجتماعی یکدیگر و در شرایطی کاملاً برابر و مستند به ماده ۱۰ قانون مدنی اقدام به

انعقاد قرارداد می‌نمایند. اما در جایی که دولت در معنی شخص حقوق عمومی و دارای حق استفاده از حاکمیت در انعقاد قرارداد وارد مبحث قراردادها می‌گردد بحث قرارداد دولتی و شرایط و ارکان حاکم بر آن پیش می‌آید و علاوه بر عناوینی که در روابط خصوصی افراد مطرح می‌گردد با شرایط و ارکان متفاوتی روبرو هستیم.

پیش از این خیلی از صاحب نظران در مورد این موضوع بررسی‌هایی را انجام داده‌اند که آیا اصولاً در ایران دولت هم می‌تواند مانند اشخاص خصوصی اقدام به انعقاد قرارداد نمایند که در حال حاضر این امر مشخص و از حوصله موضوع خارج است.

دولتها در راستای استفاده از جدیدترین متدها و فناوری‌های موجود خصوصاً در طرح‌های عام‌المنفعه حساس و مهم مانند ساخت پل‌ها، راه‌ها و... باید اقدام به انعقاد قرارداد با اشخاصی اعم از حقیقی و حقوقی بنمایند. دستگاه‌های دولتی در اعمال حاکمیت ملزم به مدیریت و برنامه ریزی کشور در دفاع و حفظ امنیت اتخاذ تصمیم در امور اقتصادی و بازرگانی، صنعت و معدن، مسکن، کار، تامین نیرو، کشاورزی، ارتباطات، امور بهداشت و درمان تامین اجتماعی، بهزیستی، کار و امور اجتماعی، آموزش و پرورش و آموزش عالی در حدود قانون اساسی و مقررات مربوطه است و گاه در این خصوص به انعقاد قرارداد دست می‌ازند که از آنها به نام قراردادهای دولتی یاد می‌گردد.

در واقع قرارداد دولتی یا اداری به معنای خاص خویش وسیله موثر اداره و بهربرداری از منابع عمومی و تامین رفاه اجتماعی از طریق واگذاری امور به مردم و مبتنی بر رضایت و مشارکت آنان است.

از سوی دیگر در حقوق این گونه قراردادها کوچکترین موضوعی میتواند باعث تضییع و تجاوز به حقوق و منافع عمومی دولت و مردم به عنوان طرفین قرارداد گردد.

با توجه به اهمیت موجود، قراردادهای دولتی باید به شیوه‌ای تنظیم گردد تا منافع و خواسته‌های طرفین در تعادل با یکدیگر به سرانجام برسند و نظم و امنیت و ثبات که از اهداف اولیه حقوق در معنای عام است تحقق یابد.

تصور کنیم که از سویی دولت با توسل به منافع ملی و عمومی ضوابط و مولفه‌های ما فوق قانون را حاکم بر قرارداد نماید که این امر حقوق طرف دیگر قرارداد را که دارای مواضع ضعیف تری است به مخاطره در می‌آورد و گاه عطای این قرارداد را به لقایش می‌بخشد و در فرض دیگر که اشخاص خصوصی با سوء استفاده از بزرگی و پیچیدگی سیستم‌های موجود در یک دولت اقدام یکجانبه خواسته‌های خویش و بهره‌برداری نابجا از این موقعیت نمایند.

با این پیش زمینه می‌خواهیم بگوییم که با بازتاب دانش حقوق عمومی که دارای اصول و هنجارهای بنیادین جامعه در خود است میتواند حقوق اداری حاکم بر ارگانهای ذریبط را تضمین نموده و با ارائه قواعد و اصول حاکم بر حقوق عمومی که همانا موضوعاتی چون نظم عمومی، خدمت رسانی عمومی، منفعت عام، حاکمیت قانون و اصل پاسخگویی را در بر میگیرد تامین کننده اهداف مربوطه برای همه افراد جامعه و همچنین برای طرفین قرارداد در قراردادهای دولتی باشیم.

به عبارتی رعایت این قواعد می‌تواند موجبات حفظ و حراست از حقوق، ارزش‌ها و منافع حقوق عمومی، ریشه کن کننده فساد اداری و انجام ریخت و

پاش‌های اموال دولتی، تبانی در امور دولتی مانند مناقصه‌ها، حمایت از پیمانکاران و اشخاص خصوصی طرف دولت و موضوعات اینچنینی را فراهم آورد.

در خصوص موضوع ما نحن فیه در آثار حقوقدانان و صاحب نظران حقوق عمومی بحث‌هایی مطرح شده است که متأسفانه به صورت پراکنده و گاه متعارض با یکدیگر بوده و نیاز به تدوین یک مجموعه مدونی از قوانین و ایجاد یک رویه قضایی ثابت در سیستم حقوقی کشور را می‌طلبد. این پژوهش در این راستا سعی در دست یازیدن به منسجمی از این قواعد می‌باشد.

این موضوع نیز دارای اهمیت است که چون مداخله دولت در قراردادها در ایران بسیار گسترده و پیچیده است موجبات تعدد اشکال و گونه‌های این قراردادها فراهم می‌آید، به نحوی که حتی در یک سازمان و یا شرکت دولتی با انواع متعددی از قراردادها که دارای بازتاب و ارکان خاص خویش هستند روبرویم. از این رو سعی گردید که قراردادهای منعقد در یک شرکت خاص و تحت عناوین خاص انتخاب و تشریح گردد.

در موضوع این یعنی بررسی تطبیقی مبانی و اصول حقوق عمومی در قراردادهای منعقد شرکت دولتی برق منطقه‌ای همچنان این گستردگی به چشم می‌خورد و تعارض این امر با اصول حاکم بر تحقیقاتی که سعی و اهتمام کامل در هرچه محدود و مشخص نمودن سرفصل‌های مطروحه دارد در واقع کار نگارنده را با دشواری بیشتری روبرو می‌نماید.

با عنایت به این موضوعات و این که هدف حقوق عمومی تنظیم و به نظم درآوردن و قاعده مند نمودن اعمال دولت و حکومت در روابط بین خود و با مردم

می باشد بنظر میرسد بررسی و غور در این موضوع راهگشای بسیاری از این مسائل قرار گیرد. سعی می گردد چهارچوب های اصلی و اصول حقوقی حقوق عمومی را با اهداف خاص شرکت برق منطقه ای از زمان تنظیم، اجرا و اختتام قرارداد و نحوه نظارت و ورود این موضوع بر رعایت و تامین حقوق دولت و مردم تشریح نماییم. آزادی قراردادها یکی از اصول اولیه مطروحه در حقوق مدرن امروز است. اشخاص حقوق عمومی نیز مطمئناً همانند اشخاص حقوق خصوصی باید امکان ایجاد اعمال جدید را داشته باشند، این موضوع با گسترش و رشد روزانه و سریع ارایه خدمات عمومی هر روز پررنگ تر میگردد. از این روست که در حقوق ما امکان انعقاد قرارداد به اشخاص حقوق عمومی داده شده است و این امر منوط و مشروط به صلاحیتی دانسته شده است که آن شخص حقوقی در حیطه و حوزه آن بر اساس قوانین و مقررات فعالیت می نماید. حال این سوال پیش می آید که با اوصاف مذکور مبحث آزادی قراردادها، اشخاص حقوق عمومی را لزوماً با اشخاص خصوصی از نظر نحوه و چگونگی عنوان تعهد در یک سطح مساوی قرار میدهد و یا اینکه در انعقاد چنین قراردادهایی این اشخاص با مبانی و قواعد اساسی حقوق عمومی محدود شده و ملزم به رعایت حدود خاصی هستند؟ به گفته اساتید حقوق همانطور که اموال موضوع قرارداد و طرفین ایجاب و قبول در حقوق عمومی متفاوت با اموال و طرفین معامله در اشخاص خصوصی است بی گمان نظاره گر تفاوت ها و مرزهایی در این موضوع خواهیم بود از سوی دیگر وجود شرایط و ضوابط هر اداره دولتی قرارداد منعقد بین اشخاص حقیقی و حقوقی با این ادارات را تحت تاثیر قرار داده است و در صورت عدم شناخت شرایط و ویژگی های خاص هر سازمان دولتی موجب میشود تا قراردادها با مشکلات و موانعی تنظیم

شود و در زمان اجرا به طور ناقص و یا با مشکلات حقوقی اجرا شود که پرونده‌های حقوقی متعدد را ایجاد می‌کند و این خود موجب صرف هزینه‌های مالی و زمانی متعدد برای دولت می‌گردد.

حقوق عمومی با مبانی و اصول اولیه خویش همچون حاکمیت، مشروعیت و... مطمئناً آزادی‌هایی را برای اشخاص حقوق عمومی در قرارداد هایشان فراهم می‌آورد اما در نهایت با الزامات خاص خویش لزوم اجرای مناقصه، مزایده و رعایت قوانین و مقررات خاص زمینه رشد و ارتقای سطح کیفی قراردادها را فراهم خواهد آورد.

البته رعایت قواعد و مبانی حقوق عمومی موجب امتیازاتی برای دولت نیز خواهد بود که به آنها خواهیم پرداخت مانند اصل اولویت اما این آزادی‌ها به هیچ عنوان به معنای بی‌قاعدگی و بی‌نظمی در این قراردادها نیست به رغم برتری‌هایی که اشاره شد در انعقاد قراردادهای دولتی از جهات مختلفی و با هماهنگی آزادی‌ها با محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها و رعایت تشریفات خاصی روبرو می‌گردد که باید به عنوان آثار رعایت اصول و مبانی حقوق عمومی در قراردادهای عمومی به آنها نگریست. در این باره می‌توان به موارد مطروحه در ماده ۱۶ قانون تنظیم بخش از مقررات مالی دولت اشاره کرد که در آن دستگاه‌های دولتی نیز ملزم به اجرای مندرجات مواد ۱۰۷ و ۱۰۸ همین قانون هستند. حتی دستگاه‌های دولتی در مواردی از انجام معاملات ممنوع هستند. قانونگذار در ماده ۴ قانون مذکور دریافت هدایا و کمک‌های نقدی یا غیرنقدی را احصا کرده و در مواد ۳، ۳۱، ۵۰ نیز به این موضوع اشارات مبسوطی داشته است. گاهی نیز انجام معامله مشروط به تصویب مراجع

خاصی بوده که اصول ۷۷ و ۸۰ و ۸۱ و ۸۲ و ۸۳ و ۱۳۱ قانون اساسی ضرورت آن را اعلام کرده است و ضمناً احدی از کارکنان دولت و دستگاه‌های دولتی حق ندارند خارج از حدود و اعتبارات مصوبه برای دولت تعهدی ایجاد کنند. موضوع رعایت تشریفات مزایده و مناقصه و انجام مشورت‌های اجباری قبل از انعقاد قرارداد به عنوان مثال تبصره ۴ بند «و» ماده ۸۸ قانون صدرالاشاره را نیز باید به آنها افزود. این پژوهش با بررسی و شناخت تعاریف انواع قراردادهای اداری و بررسی آثار قراردادهای نسبت به طرفین و تعهدات آنها نسبت به یکدیگر و با جستجوی این قواعد در حقوق عمومی سعی دارد تا موارد کاربردی و با اهمیت را در انتقاد قراردادهای و لزوم اجرای آنها را مورد بررسی قرار داده و زمینه آگاهی و بکار بستن را در سازمان‌های دولتی ایجاد نماید. و در آخر مهمترین چالش‌هایی که در انعقاد قراردادهای دولتی وجود دارد بیان نماید.

موضوعی که در این کتاب سعی شده به آن بپردازیم در واقع بررسی تطبیق و عدم تطبیق و به عبارتی بهتر ورود و یا عدم ورود مبانی و اصول حقوق عمومی در قراردادهای اشخاص حقوقی عمومی است. در این راستا سعی شده است این موضوع در قراردادهای منعقد شده شرکت برق منطقه‌ای به عنوان شرکتی دولتی و متصدی تامین نیروی برق ولتاژ قوی در سطح سه کشور به عنوان نمونه ای از این اشخاص انجام گیرد.

۱- جایگاه و اهمیت مبانی و اصول اساسی حقوق عمومی در قراردادهای دولتی

چیست ؟

۲- لزوم رعایت و تسری قواعد و مبانی حقوق عمومی در قراردادهای اشخاص

حقوقی حقوق عمومی چیست؟

۳- آیا مبانی حقوق عمومی بازتابی در قراردادهای اشخاص حقوق عمومی داشته و این موضوع در خصوص قراردادهای شرکت برق منطقه ای به عنوان شرکتی دولتی به چه صورت می‌باشد؟

فرضیه اول: اصول حقوق عمومی دسته ای از اصول برنامه‌ای، کلی و الزام آور است که در رده بندی هنجارها از منزلت والایی برخوردار است. این اصول به ترسیم محورها، غایت‌ها و اهداف کلی اعمال حکومت کنندگان و حکومت شوندگان می‌پردازد. لذا بررسی جایگاه این مبانی و اصول همچون جایگاه اقتدار عمومی و امتیازات برخاسته از آن دارای اهمیت گزافی است. با بررسی بازتاب این موضوع در قراردادهای دولت می‌توان علاوه بر دستیابی به اهداف، میزان قانونمندی ارگانهای ذیربط را نیز به نحوی سنجید.

فرضیه دوم: مبانی حقوق عمومی دربرگیرنده قواعد و هنجارهایی است که با هدف تاثیرگذاری بر رفتار شهروندان، تنظیم حدود و ثغور آزادی‌های فردی و گروهی، پاسداری از امنیت سرزمین و اشخاص و به طور کلی سود عامه به کار می‌رود از این رو با تسری این اصول بر رفتار اشخاص حقوق عمومی می‌توان به خیلی از اهداف حتی خدمت گذارانه دست یافت.

فرضیه سوم: شرکت برق منطقه‌ای باختر به عنوان شرکتی صد در صد دولتی و وابسته به وزارت نیرو در تیپ شناسی قراردادهای خود موظف به رعایت و پیش بینی عناصر و قواعدی است که گرچه شاید با نام مبانی حقوق عمومی شناخته نشده اند لیکن در عمل با آن ضوابط هماهنگ هستند. در این رساله سعی شده

است تدقیقاً به این امر پرداخته شود و هر یک از این مبانی را در قراردادهای مذکور شناسایی نمود.

در زمینه مبانی و مفاهیم کلی حقوق عمومی تا کنون کتب و مقالات کاربردی خوبی تحت عناوین مبانی حقوق عمومی و... به رشته تحریر در آمده اند که از این جمله می توان به نویسندگان بنامی چون دکتر محمد راسخ در کتاب اخیرالانتشار خود مبانی حقوق عمومی، دکتر کاتوزیان در قواعد عمومی قراردادها و دکتر گرجی از تدریانی در کتاب مبانی حقوق عمومی خویش اشاره نمود. در واقع ورود جدی به این عرصه نیازمند و مستلزم اطلاع از مباحث تئوری و بنیادین حقوق عمومی است که در این زمره میتوان به آثار تنی چند از نویسندگان داخل و خارج از ایران چون لاگن، کلود دو پاکیه و دیگر تئوریسین های غربی اشاره نمود. از سوی دیگر در خصوص مبانی حقوق عمومی در اسلام نیز تاکنون آثار جندی به رشته تحریر در آمده اند که از زمره میتوان به مقاله ای از آیت الله عباسعلی عمید زنجانی و آثار فقهای بنامی چون امام خمینی (ره) و سید ابوالقاسم خویی اشاره نمود. در این آثار منابع حقوق عمومی در اسلام به عنوان قوی ترین پشتوانه برای تطبیق قوانین با زمان و مکان و تحول دائم مقتضیات مطرح شده اند. در خصوص موضوع عنوان این رساله به جرات میتوان گفت تاکنون پژوهشی تحت این عنوان بخصوص تحت عنوان بررسی تطبیقی مبانی و اصول حقوق عمومی در قراردادهای مرتبط با صنعت برق کشور انجام نگرفته است تا بتوان به صراحت به نتایج حاصله از آن اشاره نمود که این امر بدیع و دور از دسترس بودن این عنوان را مطرح می نماید. از سویی مبانی حقوق عمومی در موازات قراردادهای مطروحه در صنعت برق و آثار و نحوه ورود آنها به این قراردادها دارای شکل و صورت منحصر به

خویش است که در این رساله سعی شده است به جد به آن پرداخته شود. در ذیل به ذکر عناوین چند نمونه از این آثار می‌پردازیم:

انصاری، ولی الله، ۱۳۷۷، کلیات حقوق قراردادهای اداری، نشر حقوقدان.
 گرجی ازندریانی، علی اکبر، ۱۳۸۹، مبانی حقوق عمومی، انتشارات جنگل، تهران، جلد اول و دوم

کاتوزیان، ناصر، ۱۳۶۶، قواعد عمومی قراردادهای، نشر میزان
 رضایی راده، محمد جواد، ۱۳۸۵، حقوق اداری ۱، نشر میزان.
 - کاربرد ساختن مباحث مذکور در ادارات دولتی و مؤسسات عام المنفعه ای
 که مالکیت آنها متعلق به مردم است و وارد کردن این مباحث در برنامه های
 آموزشی سازمانهای دولتی که کمتر مورد توجه بوده است.
 - پیشگیری از تاثیرگذاری گروه های صاحب نفوذ در سازمان بوسیله التزام به
 رعایات مباحث حقوق عمومی.

- آسیب شناسی قراردادهای دولتی و کمک به ارتقای سطح آنها.
 - مبارزه با اعمال غیر قانونی چون رانت در قراردادهای دولتی و عدم ورود
 مبحث رشوه در التزام به ضوابط پیش بینی شده در آن قراردادهای.
 - پیگیری دقیق و تنظیم مسئولیت های قانونی اشخاص حقوق عمومی در
 قراردادهای ایشان.

- تلاش به سلامت و رشد جامعه در التزام به شروطی چون مشروعیت و
 مقبولیت دولت به عنوان مبانی حقوق عمومی در سایه تنظیم این قراردادهای.

- تشریح نیازهای و کمبودهای قانونگذاری در زمینه قراردادهای اشخاص حقوق
عمومی و راهکارهای پیشنهادی در این حوزه.
جدید بودن عنوان و عدم وجود منابع کامل در این زمینه
عدم قانونگذاری کامل و جامع در زمینه تحقیق

www.ketab.ir